สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ 1384 ๗๙
วันที่ 2 มี.ค. 2548 16.20

ที่ คค (ปคร) 0614 /34

กระทรวงคมนาคม
ถนนราชดำเนินนอก กทม. 10100

2 มีนาคม 2548

เรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนเพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 116 สายทางเลี่ยงเมืองป่าซาง ตอนแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106 (สะปุ๋ง) - บรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 (สามหลัง) พ.ศ. .... ในท้องที่อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน และอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ร่างพระราชกฤษฎีกาพร้อมบันทึกหลักการและเหตุผล แผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา และบันทึกคำชี้แจงประกอบร่างพระราชกฤษฎีกา จำนวน 120 ชุด
2. Checklist การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี

1. <u>เรื่องเดิม</u>

ด้วยกรมทางหลวงมีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อประโยชน์สาธารณะในการสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 116 สายทางเลี่ยงเมืองป่าซาง ตอนแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106 (สะปุ๋ง) - บรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 (สามหลัง) ในท้องที่อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน และอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่ออำนวยความสะดวกและความรวดเร็วแก่การจราจรและการขนส่งอันเป็นกิจการสาธารณูปโภค

2. <u>เรื่องเพื่อพิจารณา</u>

ในการนี้เพื่อให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้าไปทำการสำรวจเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนที่แน่นอน จึงจำเป็นต้องออกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนไว้ก่อน ตามความในมาตรา 5 วรรคสาม และมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.2530 ประกอบกับมาตรา 68 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535

2 / ในการตรา.....

ในการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนเพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 116 สายทางเลี่ยงเมืองป่าซาง ตอนแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106 (สะปุ๋ง) - บรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 (สามหลัง) กรมทางหลวงมีเหตุผลสนับสนุน ดังนี้

2.1 กรมทางหลวงมีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อประโยชน์สาธารณะในการสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 116 สายทางเลี่ยงเมืองป่าซาง ตอนแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106 (สะปุ๋ง) - บรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 (สามหลัง) ในท้องที่อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน และอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

2.2 เพื่อให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้าไปทำการสำรวจเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนที่แน่นอน

2.3 ร่างพระราชกฤษฎีกานี้ออกตามความในพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2530 จึงไม่มีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายอื่น

2.4 บทบัญญัติในร่างพระราชกฤษฎีกานี้ไม่มีส่วนใดเกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมายโดยส่วนราชการต่างๆ ที่เป็นผู้รักษาการตามกฎหมายอื่น

2.5 ประโยชน์ของพระราชกฤษฎีกานี้ทำให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนที่แน่นอน เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีอำนาจตกลงซื้อขายและกำหนดจำนวนเงินค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืน และเมื่อมีอุปสรรคอย่างมากแก่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมหรือประโยชน์ของรัฐอันสำคัญอย่างอื่น คณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้การเวนคืนนั้นเป็นกรณีที่มีความจำเป็นโดยเร่งด่วนได้

2.6 เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่เข้าไปในที่ดินเพื่อทำการสำรวจ และมีสิทธิได้รับค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ อุทธรณ์เกี่ยวกับค่าทดแทนต่อรัฐมนตรี และฟ้องคดีต่อศาลเกี่ยวกับค่าทดแทนได้

2.7 เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.2530 หากเจ้าหน้าที่ได้กระทำการดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น เจ้าของที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ชอบที่จะได้รับค่าทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้นจากกิจการที่ได้กระทำนั้น

3. <u>วิเคราะห์ผลกระทบต่อเศรษฐกิจการเงินและงบประมาณ</u>

ร่างพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างทางหลวง เพื่อเป็นการเสริมโครงข่ายทางหลวง ลดค่าใช้จ่ายในการใช้รถ และลดระยะเวลาในการเดินทาง สำหรับผลกระทบด้านการเงินและงบประมาณนั้น รัฐต้องใช้งบประมาณแผ่นดินในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เพื่อการก่อสร้างทางหลวงดังกล่าว

กระทรวงคมนาคมพิจารณาแล้วเห็นชอบตามที่กรมทางหลวงเสนอ จึงขอเสนอร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนเพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 116 สายทางเลี่ยงเมืองป่าซาง ตอนแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106 (สะปุ๋ง) - บรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 (สามหลัง) พ.ศ. .... พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล แผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา และบันทึกคำชี้แจงประกอบร่างพระราชกฤษฎีกา มาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

กรมทางหลวง
สำนักจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน
โทร. 0-2354-0419
โทรสาร 0-2354-0418

Checklist การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี

ชื่อเรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนเพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 116 สายทางเลี่ยงเมืองป่าซาง ตอนแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106 (สะปุ๋ง) - บรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 (สามหลัง) พ.ศ. ....

กระทรวงคมนาคม

1	การกำหนดเวลาที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรีอย่างช้าที่สุด ภายในเดือน มีนาคม 2548	

	ระบุเหตุผลที่ต้องเสนอเรื่องนี้ต่อคณะรัฐมนตรี ขีด /					รายละเอียด
	กฎหมาย	กฎ	ระเบียบ	มติ ครม.	อื่นๆ	
2.1	/					เนื่องจากมีความจำเป็นจะต้องสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 116 สายทางเลี่ยงเมืองป่าซาง ตอนแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106 (สะปุ๋ง) - บรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 (สามหลัง) ในท้องที่อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน และอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่ออำนวยความสะดวกและความรวดเร็วแก่การจราจรและการขนส่งอันเป็นกิจการสาธารณูปโภค ในการนี้สมควรกำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนในท้องที่ดังกล่าว เพื่อให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้าไปทำการสำรวจและเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนที่แน่นอน จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้
2.2						
2.3						
2.4						
2.5						

3 การถามความเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวม - หน่วยงาน

	ชื่อหน่วยงาน	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	เหตุผลที่สอบถาม
3.1	-			
3.2	-			
3.3	-			
3.4	-			
4	การถามความเห็นคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	หมายเหตุ
4.1	-			
4.2	-			

แนบรายชื่อคณะกรรมการและรายงานการประชุมของคณะกรรมการแต่ละคณะ

5 ร่างมติคณะรัฐมนตรีที่ต้องการ

อนุมัติหลักการร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนเพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 116 สายทางเลี่ยงเมืองป่าซาง ตอนแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106 (สะปุ๋ง) - บรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 (สามหลัง) พ.ศ. ....

6 ลายมือชื่อผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา

(นายชลอ คชรัตน์)
รองปลัดกระทรวงคมนาคม (ด้านอำนวยการ)
ผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา
2 มี.ค. 48

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืน

เพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 116 สายทางเลี่ยงเมืองป่าซาง

ตอนแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106 (สะปุ๋ง) - บรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 (สามหลัง)

พ.ศ. ....

หลักการ

กำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนเพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 116 สายทางเลี่ยงเมืองป่าซาง ตอนแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106 (สะปุ๋ง) - บรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 (สามหลัง) ในท้องที่อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน และอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

เหตุผล

เนื่องจากมีความจำเป็นจะต้องสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 116 สายทางเลี่ยงเมืองป่าซาง ตอนแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106 (สะปุ๋ง) - บรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 (สามหลัง) ในท้องที่อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน และอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่ออำนวยความสะดวกและความรวดเร็วแก่การจราจร และการขนส่งอันเป็นกิจการสาธารณูปโภค ในการนี้สมควรกำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนในท้องที่ดังกล่าว เพื่อให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้าไปทำการสำรวจและเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนที่แน่นอน จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา 2 พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับได้มีกำหนดสี่ปี

มาตรา 4 ให้อธิบดีกรมทางหลวงเป็นเจ้าหน้าที่เวนคืนตามพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา 5 เขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกานี้ อยู่ในท้องที่อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน และอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ มีส่วนแคบที่สุดสองร้อยเมตร และส่วนกว้างที่สุดห้าร้อยเมตร ทั้งนี้ ภายในแนวเขตตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา 6 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

บันทึกคำชี้แจง

ประกอบร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนเพื่อสร้าง

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 116 สายทางเลี่ยงเมืองป่าซาง

ตอนแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106 (สะปุ๋ง) - บรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 (สามหลัง)

พ.ศ. ....

---

1. <u>ข้อเท็จจริงทั่วไป</u>

1.1 ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทางหลวงที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้าง คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106 (สะปุ๋ง) - บรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 (สามหลัง) อยู่ในท้องที่อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน และอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ มีจุดเริ่มต้นที่ กม.0+000 และจุดสิ้นสุดที่ กม. 10+209.330 รวมระยะทาง 10.209330 กิโลเมตร มีส่วนแคบที่สุด 200 เมตร และส่วนกว้างที่สุด 500 เมตร เป็นแนวทางใหม่ตลอดสาย มีเขตทางตามแผนที่ก่อสร้าง ซ้ายทาง 20.00 - 30.00 เมตร ขวาทาง 40.00 - 50.00 เมตร ยกเว้นบริเวณทางแยกมีเขตทางตามแผนที่ก่อสร้าง

1.2 รายการประเมินจำนวนทรัพย์สินที่จะถูกแนวทางหลวงตัดผ่าน

ค่าที่ดิน	ประมาณ	180 แปลง	เป็นเงินประมาณ	42,513,750.- บาท
ค่าสิ่งปลูกสร้าง	"	112 ราย	เป็นเงินประมาณ	14,950,000.- บาท
ค่าต้นไม้ยืนต้น	"	138 ราย	เป็นเงินประมาณ	8,800,000.- บาท
			รวมเป็นเงินประมาณ	66,263,750.- บาท

1.3 ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการก่อสร้าง ทางหลวงสายนี้เป็นแนวทางตัดใหม่ เพื่อย่นระยะทางจากจังหวัดลำพูนและจังหวัดเชียงใหม่ ที่จะเดินทางไปยังอำเภอสันป่าตองและอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยหลีกเลี่ยงการจราจรในย่านชุมชนของตัวเมืองลำพูน อยู่ในแผนงานก่อสร้างปีงบประมาณ 2548 ระยะเวลาดำเนินการปี 2548 - 2550 ขณะนี้ยังไม่ได้ประกาศเรียกประกวดราคา

2. <u>สาระสำคัญของร่างพระราชกฤษฎีกา</u>

2.1 กำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนเพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 116 สายทางเลี่ยงเมืองป่าซาง ตอนแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106 (สะปุ๋ง) - บรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 (สามหลัง) ในท้องที่อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน และอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

2.2 อธิบดีกรมทางหลวงเป็นเจ้าหน้าที่เวนคืนตามพระราชกฤษฎีกานี้

2 / 3.เหตุผล..

3. <u>เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชกฤษฎีกา</u>

เนื่องจากมีความจำเป็นจะต้องสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 116 สายทางเลี่ยงเมืองป่าซาง ตอนแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106 (สะปุ๋ง) - บรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 (สามหลัง) ในท้องที่อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน และอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่ออำนวยความสะดวกและความรวดเร็วแก่การจราจรและการขนส่ง อันเป็นกิจการสาธารณูปโภค ในการนี้สมควรกำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนในท้องที่ดังกล่าว เพื่อให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้าไปทำการสำรวจเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนที่แน่นอน จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

4. <u>ผลดีผลเสียที่ต้องมีพระราชกฤษฎีกานี้</u>

4.1 เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้าไปในที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่อยู่ในเขตตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา เพื่อกระทำการเท่าที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อทำการสำรวจ และเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนที่แน่นอนและจะต้องสำรวจให้แล้วเสร็จภายในสองปี นับแต่วันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว

4.2 เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ต้องจ่ายเงินค่าอสังหาริมทรัพย์ที่ทางหลวงตัดผ่านให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันที่ทำสัญญาซื้อขาย

4.3 เมื่อคณะรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้การเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกาเป็นกรณีที่มีความจำเป็นโดยเร่งด่วน เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าครอบครองหรือใช้อสังหาริมทรัพย์นั้นได้ก่อนที่จะมีการเวนคืน โดยเจ้าหน้าที่จะต้องจ่ายเงินหรือวางเงินค่าทดแทนก่อนเข้าครอบครองหรือใช้อสังหาริมทรัพย์นี้

5. <u>ข้อกฎหมายประกอบในการเสนอร่างพระราชกฤษฎีกา</u>

5.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

"มาตรา 221 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการตราพระราชกฤษฎีกาโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย

มาตรา 29 การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

3 / กฎหมาย.....

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่ง และวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม

มาตรา 31 บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้ แต่การลงโทษประหารชีวิตตามที่กฎหมายบัญญัติ ไม่ถือว่าเป็นการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมตามความในวรรคนี้

การจับ คุมขัง ตรวจค้นตัวบุคคล หรือการกระทำใดอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 35 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครองหรือการตรวจค้นเคหสถานจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 36 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและมีเสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักร

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อความมั่นคงของรัฐความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน การผังเมือง หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์

การเนรเทศบุคคลผู้มีสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักร หรือห้ามมิให้บุคคลผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักรจะกระทำมิได้

มาตรา 48 สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครองขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบมรดกย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบมรดกย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 49 การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ การผังเมือง การส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการเกษตรหรือการอุตสาหกรรม การปฏิรูปที่ดินหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่นและต้องชดใช้ค่าทดแทนที่เป็นธรรมภายในเวลาอันควรแก่เจ้าของ ตลอดจนผู้ทรงสิทธิบรรดาที่ได้รับความเสียหายในการเวนคืนนั้น ทั้งนี้ตามกฎหมายบัญญัติ

การกำหนดค่าทดแทนตามวรรคหนึ่ง ต้องกำหนดให้อย่างเป็นธรรมโดยคำนึงถึงราคาที่ซื้อขายกันตามปกติ การได้มาสภาพและที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์ และความเสียหายของผู้ถูกเวนคืน

กฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต้องระบุวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืน และกำหนดระยะเวลาการเข้าใช้อสังหาริมทรัพย์ไว้ให้ชัดแจ้ง ถ้ามิได้ใช้เพื่อการนั้น ภายในระยะเวลาที่กำหนดดังกล่าว ต้องคืนให้เจ้าของเดิมหรือทายาท

การคืนอสังหาริมทรัพย์ให้เจ้าของเดิมหรือทายาทตามวรรคสาม และการเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดใช้ไปให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 50 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณูปโภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมสวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน

มาตรา 51 การเกณฑ์แรงงานจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ อันมีมาเป็นการฉุกเฉิน หรือโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งให้กระทำได้ ในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวการณ์สงครามหรือการรบหรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก"

5.2 พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.2530

"มาตรา 5 เมื่อรัฐมีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการใด ๆ อันจำเป็นเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภคหรือการอันจำเป็นในการป้องกันประเทศหรือการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติหรือเพื่อการผังเมืองหรือเพื่อการพัฒนาการเกษตร หรือการอุตสาหกรรม หรือเพื่อการปฏิรูปที่ดินหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น ถ้ามิได้ตกลงในเรื่องการโอนไว้เป็นอย่างอื่น ให้ดำเนินการเวนคืนตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่มีบทบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนไว้ในกฎหมายอื่นโดยเฉพาะแล้ว ถ้าจะต้องดำเนินการเวนคืนเพื่อกิจการตามกฎหมายดังกล่าว เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นสมควรจะมีมติให้ดำเนินการเวนคืนตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้แทนก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเวนคืนตามวรรคหนึ่ง จะตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนไว้ก่อนก็ได้

มาตรา 6 พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนต้องระบุ

(1) ความประสงค์ของการเวนคืน

(2) เจ้าหน้าที่เวนคืน

(3) กำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนเท่าที่จำเป็น

ให้มีแผนที่หรือแผนผังประเมินเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืน และแสดงเขตที่ดินที่อยู่ในบริเวณที่ประเมินนั้น ติดไว้ท้ายพระราชกฤษฎีกานั้น แผนที่หรือแผนผังดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งแห่งพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาเช่นว่านี้ให้ใช้บังคับได้มีกำหนดสองปี หรือตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกานั้น แต่ต้องไม่เกินสี่ปี แล้วแต่จะเห็นว่าจำเป็นเพื่อทำการสำรวจที่ดินที่จะต้องเวนคืนนั้น"

5.3 พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ.2535

"มาตรา 68 เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างหรือขยายทางหลวง ถ้ามิได้ตกลงในเรื่องการโอนไว้เป็นอย่างอื่นให้ดำเนินการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

การโอนอสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาตามวรรคหนึ่ง โดยมิได้มีการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียม"